

Ще Ви изненадаме с това,
което очаквате от нас!

2

СЪВРЕМЕННИК

СПИСАНИЕ ЗА ЛИТЕРАТУРА И ИЗКУСТВО • ИЗДАВА КК „ТРУД“

2015

ДОН ДЕЛИЛО

ТЕЛЕСНО ВРЕМЕ

КРИТИЧЕСКИ ХРОНИКИ

МИТКО НОВКОВ
ПАТРИЦИЯ НИКОЛОВА

ПОЕЗИЯ

ТОМ ХЕНЪН
ВАЛЕНТИН ДИШЕВ
ПЛАМЕН ПАВЛОВ
ХАЙРИ ХАМДАН
ЛЪЧЕЗАР ЛОЗАНОВ
ЙОРДАНКА БЕЛЕВА

РАЗКАЗИ

ВЛАДИМИР НАБОКОВ, Ф. СКОТ ФИЦДЖЕРАЛД, ФЛАНЪРИ О'КОНЪР,
ЗЕЙДИ СМИТ, МАЛКЪЛМ БРЕДБЪРИ, ЛУИЗ ЕРДРИК, УОЛКЪТ ГИБС

На първа корица: Христо Панев Носталгия

списание
СЪВРЕМЕННИК
излиза с подкрепата
на програма „Национален център за книгата“
към Национален дворец на културата

2

СЪВРЕМЕННИК

2015

Владимир Зарев
главен редактор

Иво Рафаилов

Христо Панев Рисунка

В БРОЯ

Христо Панев
живопис и рисунки

Александра Пътова
фотографии

СЪВРЕМЕННИК

2

2015

Година XLIV
Основател
Павел Вежинов

РОМАН

Дон Делило

**ТЕЛЕСНО
ВРЕМЕ**

*от английски
Пейчо Кънев*

5

ОТ И ЗА НАБОКОВ

Владимир
Набоков
Михаил
Шишкин

*от руски
Пенка Кънева*

65

ПОЕЗИЯ

Том
Хенън

*от английски
Благовест Петров*

96

РАЗКАЗ

Ф. Скот
Фицджералд
**БЛАГОДАРЯ ТИ
ЗА ОГЪНЧЕТО**

*от английски
Маргарита
Дограмаджиян*

103

РАЗКАЗ

Фланъри
О'Конър

**ДОБЪР ЧОВЕК Е
ТРУДНО ДА
НАМЕРИШ**

*от английски
Здравка Евтимова*

107

РАЗКАЗ

Луиз Ердрик
НЕРОН

*от английски
Маргарита
Дограмаджиян*

123

ПОЕЗИЯ

Валентин
Дишев

135

НОВЕЛА

Зейгу Смит

**ПОСОЛСТВОТО
НА КАМБОДЖА**

*от английски
Галина Величкова*

141

РАЗКАЗ

Уолкът Гибс

**ПАЗАРНА
ИКОНОМИКА**

*от английски
Божидар Стойков*

159

РАЗКАЗ

Малкъм
Бредбъри

**ВЕЧЕРНО
УЧИЛИЩЕ ЗА
ВЪЗРАСТНИ**

*от английски
Божидар Стойков*

165

РАЗКАЗ

Шани
Боуанджиу

**СРЕДСТВА ЗА
ПОТУШАВАНЕ НА
ДЕМОНСТРАЦИИ**

*от английски
Маргарита
Дограмаджиян*

177

ПОЕЗИЯ

Йорданка
Белева

189

РАЗКАЗ

Калвин
Трилин

БЕКЪР НЕ ТРЪГВА

от английски
Божидар Стойков

— 193 —

РАЗКАЗ

Доналд
Бартълми
ИГРА

от английски
Божидар Стойков

— 199 —

Роман
Михеенков

РАЗКАЗИ

от руски
Пенка Кънева

— 205 —

ПОЕЗИЯ

Пламен
Павлов

— 229 —

Йордан Попов

РАЗКАЗИ

— 236 —

РАЗКАЗ

Калин
Терзийски
**ИСТОРИЯТА
С МОНГО**

— 247 —

РАЗКАЗ

Ангел Г.
Ангелов

ИЗЧЕЗВАНЕТО

— 261 —

ПОЕЗИЯ

Лъчезар
Лозанов

— 267 —

Кристин
Димитрова

РАЗКАЗИ

— 273 —

Весела
Ляхова

РАЗКАЗИ

— 297 —

Станчо
Пенчев

ПРИКАЗКИ

— 315 —

ПОЕЗИЯ

Хайри Хамдан

— 329 —

РАЗКАЗ

Ирина
Ивкина
**КЛАСОВА
ОМРАЗА**

от руски
Пенка Кънева

— 335 —

ЕСЕ

Джеймс Ууд
**КАК СЕ
ОСВОБОДИХ
ОТ БИБЛИОТЕКАТА
НА МОЯ ТЪСТ**

от английски
Стоян Гяуров

— 338 —

ПЪТЕПИС

Цвета
Нанова-
Ленкова
**ЮЖНОАФРИ-
КАНСКИ
КАЛЕЙДОСКОП**

— 348 —

ПСИХОЛОГИЯ

Мария
Конникова

от английски
Василена Мирчева

— 371 —

ЕСЕ

Джон
Ланчестър
МЪЛЧИ И ЯЗ

от английски
Василена Мирчева

— 376 —

**КРИТИЧЕСКИ
ХРОНИКИ**

Патриция
Николова
Митко
Новков

— 383 —

Журналистически борд:
Председател
Венелина Гочева
Зам.-председатели
Борислав Зюмбюлев, Петьо Блъсков
КК "Труд"
Управител
Венелина Гочева

1504 София, бул."Цариградско шосе" 47;
тел. 942/2375, 2376; office@trud.cc

Александра Пътова, Алек in the old tannery, 2014

Оформление и предпечат
Иво Рафаилов

Коректор Йорданка Белева

Формат 70x100/16. Печатни коли 26.
Ръкописи не се връщат и не се рецензират.
Печат - "АМИАНС ПРИНТ" ЕООД

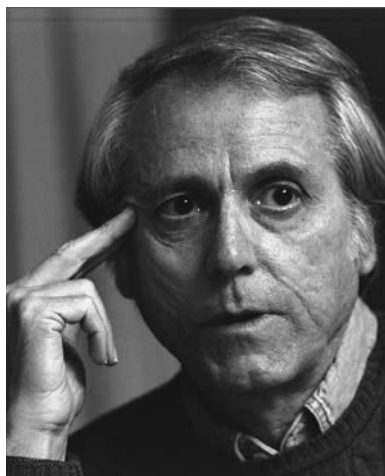
Материалът е изготвен с финансовата подкрепа
на Национален фонд „Култура“.

РОМАН

Дон ДеЛило

Дон ДеЛило е един от най-известните, влиятелни и имитирани съвременни американски писатели. Автор е на шестнадесет романа, разкази, есета и пет пиеси. Носител е на множество големи литературни награди: награда „ПЕН/Фокнър“, награда „ИМРАС“, награда „ПЕН/Сол Белоу“ за постижения в американската литература, награда на Библиотеката на Конгреса и мн. др. Някои от най-популярните му романи са: „Бял шум“ (1985), с който печели вниманието на световната публика и бива награден с Националната награда за литература; „Подземен свят“, (1997), „Космополис“ (2003), „Падащият човек“ (2007) и др.

Доналд Ричард „Дон“ ДеЛило е роден на 20 ноември, 1936 г. в Бронкс, Ню Йорк, САЩ. Завършва университета „Фордам“ и за няколко години работи като копирайтър в рекламна агенция. През 1964 г. напуска работата си не за да се отдаде изцяло на писането, а както самият той казва: „Просто вече не исках да работя.“ Първият му разказ е публикуван през 1960 г., а дебютният му роман „Америка“ е издаден през 1971 г., започнат е още през 1966 г. В края на седемдесетте, заедно със съпругата си Барбара Бенет, се преместват да живеят в Гърция.

В новелата „Телесно време“ (The Body Artist, 2001), ДеЛило разказва, по един халюцинативен начин, историята на младата Лорън Хартки, скърбяща за загубата на своя самоубил се съпруг. Действителност и фикция се оплитат, за да достигнат до кресчендо, изпълнило едно изтормозено съзнание.

Дон ДеЛило е писател, чиито постмодернистични творби обрисуват една Америка, затънала в краен материализъм и затъпена от кухата масова култура и политика.

„Аз станах писател, като живях в Ню Йорк и наблюдавах, и слушах, и чувствах всички велики, невероятни и опасни неща, които този град ми предоставяше безкрай. Също така станах писател, като избягвах да се заминавам с всичко друго.“, споделя Дон ДеЛило

ТЕЛЕСНО ВРЕМЕ

ПЪРВА ЧАСТ

Времето сякаш отминава. Животът продължава да се случва, изтъргувайки се до определени моменти и човек се спира, за да погледа един паяк, вкопчен в паяжината си. Светлината бързо

премигва, пораждайки едно чувство за ясно очертани предмети и за ивици от разливаща се лъскавина, която всеки момент ще обхване залива. Много по-добре разбираш кой всъщност си ти, окъпан от ярката дневна светлина, след някоя буря, когато и най-малкото отронващо се листо е пропито със самосъзнание. Вятърът свири в боровете и светът отново се ражда, необратимо, и паякът полита с паяжината си, откъсната от вятъра.

Случи се през тази последна утрин, когато и двамата се озоваха по едно и също време в кухнята. Затъртриха се един покрай друг, за да вземат разни неща от шкафчетата и чекмеджетата и след това се изчакаха пред мивката и хладилника, все още в полузаспало състояние. Тя пусна течаща вода над боровинките в шепата си и затвори очи, за да помирише надигащото се уханье.

Той седна с вестника, разбърквайки кафето си. Кафето бе негово, както и чашата. Те си поделиха вестника, но знаеха, че той си бе неин.

– Исках да ти кажа нещо, но не мога да се сетя какво точно.

Тя стоеше до течащата вода и изглежда забеляза. За първи път въобще забеляза това.

– Относно къщата. Това е то – каза той. – Нещото, което исках да ти кажа.

Тя забеляза как след няколко секунди водата стана матова. Отначало потече прозрачна и чиста, но след няколко секунди придоби матов оттенък. Колко странно, че през всичките тези месеци и през всичките тези пъти, когато бе пускала водата в мивката, тя никога не бе забелязвала, че отначало потича бистра, а след това става не точно мътна, но матова. Може би не се беше случвало преди, или го беше видяла и забравила.

Тя отиде до шкафа с мокрите боровинки в ръка, протегна се към корнфлейкса, взе кутията и я отнесе до плота, после тостерът се изключи, но тя го включи отново, защото на хляба му бяха нужни две препичания, за да стане кафяв, а той разсеяно забеляза това, понеже знаеше, че препечената филийка е негова, както и маслото, после пусна радиото, за да чуе прогнозата за времето.

Врабчетата бяха на хранилката, пляскайки с крилца, блъскайки се за място по огънатата плоскост.

Тя бръкна в съседното шкафче за купичка, изтръска малко от корнфлейкса вътре и пусна боровинките отгоре. Избърса си ръката върху джинсите, усещайки бледия им и изтърган син цвят.

Онова, което се наричаше лостче; тя го натисна, за да се опече хляба.

Филийката беше негова, а прогнозата за времето нейна. Тя слушаше прогнозите, често звънеше на номера им и понякога излизаше навън, за да се загледа в крайбрежното небе, гадаейки по бриза какво би ѝ донесъл.

– Да, точно така. Сетих се какво – рече той.

Тя отиде до хладилника и го отвори. Остана там, опитвайки се да си спомни нещо.

– Какво? – попита тя, имайки предвид онова, което е казал, а не това, за което искаше да се досети.

Спомни си за соевите гранули. Приблѝжи се до шкафа, смѝкна кутията и хвана вратата на хладилника преди да се е затворила. Отвѝтре извади млякото, осѝзнавайки, че онова, което беше казал, тя не бе успяла да го чуе преди осем секунди.

Всеки път, когато се налагаше да се наведе и да брѝкне в най-долната част на хладилника, леко изпѝшкваше, но всѝщност не абсолютно всеки път, а пѝшкането ѝ наподобяваше житейски вопѝл. Тялото ѝ беше твѝрде стегнато и слабо, за да усети някакво напѝрягане от това движение; всѝщност само имитираше Рей, който пѝшкаше по своя си начин, а тя го повтаряше толкова естествено и истински, че неразположението му се преврѝщаше в нейно.

Сега, след като си спомни какво искаше да ѝ каже, той изглежда, че изгуби интерес. Тя нямаше нужда да го поглежда, за да отгатне, че това е точно така. То се движеше в пространството около тях. То се намираще в паузата между последната му дума преди осем, десет, дванадесет секунди. Нещо незначително. Той би го помислил за нещо маловажно, да започне разговор на такава банална тема.

Тя отиде до плота и сипа соята върху корнфлейкса и плодовете. Лостчето се вдигна, той се изправи и си донесе филийката до масата, после отиде да вземе маслото, а тя трябваше да се отдрѝпне от плота, държейки кутията с мляко, когато той се приближи, за да може да отвори чекмеджето и да вземе ножа за мазане.

По радиото се чуваха гласове, които приличаха на индийски.

Тя наля мляко в купичката. Той седна и после се изправи. Отиде до хладилника, взе портокаловия сок и застана в средата на стаята, трѝскайки кутията, за да разбѝрка парченцата и да сгѝсти сока. Никога не се сещаше, че има сок, докато тостерѝт не се изключеше. Отново разклати сока. После го наля в чашата и видя как по повѝрхността на течността се появи тѝнък слой пѝяна на балончета.

Жената извади един косѝм от устата си и го загледа. Беше кѝс и светѝл – нито неин, нито негов.

Той стоеше и трѝскаше кутията сѝс сока. Вършеше го по-дѝлго, отколкото бе нужно, понеже не гледаше какво прави, помисли си тя, и защото бе удовлетворяващо, по някакѝв глупав, простодушен и детски начин, просто да го трѝска и да усеща портокаловия аромат от кутията.

– Искаш ли малко? – попита той.

Тя продължаваше да гледа косѝма.

– Кажи ми, понеже не сѝм много сигурен. Обичаш ли натурален сок? – каза той, все още трѝскайки проклетото нещо, стискайки с два прѝста отвора.

Тя остѝргва езика си с горните зѝби, за да отѝрси съзнанието си от спомена за чуждия косѝм.

– Какво? Никога не го пѝя. Знаеш това. От колко време живеем заедно? – попита го тя.

– Не достатѝчно дѝлго.

Мъжът взе една чаша, наля сок и се вгледа в пяната. След това с лека болка седна в стола си.

– Не достатъчно дълго, за да забележа всички подробности – рече той.

– Винаги съм мислила, че това не трябва да се случва тук. Мисля си, че трябва да е на всяко друго място, но не и тук.

– Какво? – попита той.

– Косъм в устата ми. От нечия чужда глава.

Той си намаза филийката с масло.

– Мислиш ли, че се случва само в големите градове с мултиетническо население?

– Където и да е, само не и тук – каза тя и вдигна косъма с палец и показалец, гледайки го с престолено отвращение, или с истинско отвращение, усилено от актьорските ѝ способности; устата ѝ бе разкривена. – Това си мисля.

– Може да е бил в теб още от детските ти години – рече той и отиде да вземе вестника. – Имаш ли куче?

– Ей, още ли спиш? – попита тя.

Вестникът беше неин. Телефонът беше негов, освен в случаите, когато тя звънеше в радиото за прогнозата на времето. Компютърът го ползваха и двамата, но по принцип беше неин.

Тя се поизправи до плота, гледайки косъма. После щракна с пръсти и го пусна на пода. Обърна се към мивката, пусна горещата вода и си вкара ръката под нея, после взе купичката и се премести на масата. Когато мина покрай прозореца, птиците се разлетяха.

– Виждал съм да изпиваш литри натурален сок, направо огромни количества, какво друго да ти кажа?

Устата ѝ все още стоеше изкривена заради това, че беше вкусила частица от живота на незнаен товарач на храна или нещо още по-странно и заплетено; интимното предаване на косъм от човек на човек и някак си от уста на уста, през години и градове, както и болести, мръсна храна и множество гадни, телесни течности.

– Какво? Не мисля – отговори тя.

Добре, тя сложи купичката на масата. Отиде до печката, взе чайника и го напълни от чешмата. Той смени станциите на радиото и каза нещо, което тя не чу. Върна обратно чайника, защото точно по този начин се живее един живот, дори и да не си наясно с това, след което отново остърга езика си с горните зъби, за да подчертае усещането си, гледайки как синият пламък се вдига от котлона.

Трябваше да се свие почти на две до плота, когато той дойде, за да вземе ножа за мазане.

Тя тръгна към масата и птичките отново литнаха от хранилката. Прелетяха през сенчестото място под стряхата, тихо минаха през слънчевите проблясъци, а това беше една тяхна маневра, която само частично бе виждала – неуловима и безмълвно красива; птиците бяха толкова силно осветени, все едно светлината ги бе погълнала, обезпльтила и превърнала в нещо фино,

живеещо и разпръскващо сияние.

Жената седна, вгледа се в отделни статии във вестника, но разбра, че няма лъжица. Тя нямаше лъжица. Погледна към него и видя, че отстрани на брадичката си е лепнал лейкопласт.

Беше използвала стария, очукан чайник вместо новия, който току-що бе купила, но нямаше никаква представа защо го бе направила. Къщата беше стара и дървена, с много стаи, работещи камини, гризачи между стените, плесен навсякъде; бяха я наели, без да я видят предварително; една реликва от времето, когато са процъфтявали търговията с дървесина и корабостроенето. Къщата беше твърде голяма, подовете скърцаха, а и повечето уреди бяха стари и произведени кой знае преди колко време.

Тя почти падна от стола, преструвайки се на непохватна и отиде до плота, за да си вземе лъжица. Взе и соевите гранули. Соята миришеше като нещо, на което сякаш не му беше мястото в пясъчната субстанция в кутията. Беше едва доловимо зловоние на пшеница и потни крака. Всеки път, когато си сипваше соята, усещаше тази миризма. Подуши я два или три пъти.

– Пак си се порязал.

– Какво? – попита той и си вдигна ръката до челюстта, а главата му беше завряна във вестника. – Само се одрасках.

Тя започна да чете една статия в нейната част от вестника. Той беше стар, неделен, взет от града, понеже никой не извършваше доставки до тук.

– Напоследък все се случва, не знам, може би не трябва да се бръснеш толкова рано. Първо се събуди. А защо въобще го правиш? Пусни си мустак отново. Остави си брада.

– Защо въобще се бръсна? Сигурно има някаква причина – каза той. – Искам Господ да види лицето ми.

Той вдигна поглед от вестника и се засмя по онзи кух начин, който тя толкова мразеше. Тя лапна една лъжица корнфлейкс и се зачете в друга статия. Напоследък се поставяше, вмъкваше се в някои вестникарски статии. Нещо като изкривена фантазия. Започна да го прави и след това осъзна, че го е извършила, но понякога го правеше отново няколко минути по-късно със същата или с някоя друга статия, и тогава пак осъзнаването се случваше.

Протегна се за кутията със соя без да вдига поглед от вестника, изсипа няколко гранули в купичката; по радиото разни хора разговаряха и вървяха емисии за трафика.

Изглежда, че идеята ѝ беше да ползва до край стария чайник, да го използва и използва, докато се покрие с ръждиви петна и след това вече ще може да го смени с чайника, който беше купила.

– Трябва ли ти да слушаш радиото?

– Не – отговори тя, докато четеше вестника. – Какво?

– Говорят такива поразителни лайна.

Начинът, който натърти на а-то, придаваше тържественост на думата.

– Не го пуснах аз, ти включи радиото – каза тя.

Той отиде до хладилника, върна се с голяма черна смокиня и изключи радиото.

– Дай ми малко – каза тя, четейки вестника.

– Не те обвинявам. Кой го е включил, кой го е изключил. Някой е доста изнервен тази сутрин. Аз съм онзи, как да го кажа, който трябва да се защитава. А не младата жена, която яде, спи и живее вечно.

– Какво? Ей, Рей, млъкни!

Той отхапа дръжката и я хвърли в мивката. След това разтвори смокинята с палците си, взе лъжицата от ръката ѝ, облиза я и с нея загреба от виненочервеното месо и го отдели от лъскавата ципа. После го тръсна върху филийката – месото, парченцата, всичко – и го размаза с долната част на лъжицата с кърваво-маслени движения, които бяха изпълнени с живи семена.

– Аз съм този, който трябва да е обидчив сутринта. Аз съм този, който трябва да пъшка. Ужасът на поредния нормален ден – рече той хитро. – Ти все още не знаеш.

– Хайде, дай си малко почивка – каза му тя.

Тя се наведе напред, той протегна ръката си с филията. По близките дървета бяха накацали гарвани, които шумно грачеха. Тя си отхапа и затвори очи, за да се съсредоточи върху вкуса.

Рей ѝ върна лъжицата. После включи радиото и си спомни, че тъкмо го бе изключил и отново го спря.

Тя сипа още гранули в купичката си. Ароматът на соята беше нещо средно между телесна миризма, да, на долните крайници, и истински живот, зародил се в почвата, семенен и дълбоко в пръстта. Но и това описание не беше достатъчно. Тя бе прочела статия във вестника за едно дете, изоставено в някакво забравено от бога място. С нищо не можеше да се опише. Това бе чиста миризма. Такава беше абсолютната миризма, лишена от всичките си странични компоненти. Беше точно това и тя беше на път да каже нещо, което можеше да го развесели, но се отказа – беше точно това; може би някой средновековен учен се е опитал да класифицира всички познати миризми и е открил една, която не се е поддавала на систематизиране и я е нарекъл соя; тя можеше да бъде част от някакъв възвишен латински термин, но нямаше как да е това, и тя седна и се замисли за нещо, без да е сигурна за какво точно, с лъжица пред устата си.

– Какво? – попита той.

– Нищо не съм казала.

Тя се изправи, за да вземе нещо. Погледна към чайника и осъзна, че не е това. Знаеше, че ще се сети, защото винаги така се случваше и точно тогава се досети. Искаше мед за чая си, макар че водата още не беше завряла. Тя винаги беше свръхподготвена, или дезорганизирана, или бързо реагираща, както казваше Рей, или го беше споменал само веднъж, а в главата ѝ се носеше един глас, който беше неин, водещ диалог или монолог, и тя отиде до шкафа, от който взе меда и торбичките чай – глас, който се носеше от една вестникарска статия.

– Нямаше ли да ми кажеш нещо?

– Какво? – попита той.

Тя сложи ръка на рамото му и се премести в нейния стол. Птиците се разлетяха от хранилката с едно бръмчене на крилцата им, което бе изпълнено изцяло с “б” и „р“ – буквата „б“, последвана от множество вибриращи „р“. Но това не беше всичко. Това въобще не определяше звука.

– Каза нещо. Не знам. Май за къщата.

– Не е интересно. Забрави го.

– Не искам да го забравям.

– Не е интересно. Нека го кажа по друг начин. Скучно е.

– Въпреки това ми го кажи.

– Много е рано. Трябва да се напрягам и е скучно.

– Нали и без това седиш там и говориш. Кажи ми – рече тя.

Тя лапна една лъжица корнфлейкс и зачете вестника.

– Трябва да се напрягам. Все едно да бутам камък по хълм.

– Нали и без това седиш там и говориш.

– Тук – каза той.

– Каза нещо за къщата. Нищо в къщата не е скучно. Аз харесвам тази къща.

– Ти харесваш всичко. Обичаш всичко. Ти си моят щастлив дом. Тук – допълни той.

Той ѝ подаде остатъците от филийката си, тя ги съдвка с корнфлейкса и боровинките. Изведнъж се сети какво той искаше да ѝ каже. Вече чуваше множество гарвани, как гратат шумно по клоните, явно искаха да подплашат някой ястреб наблизко.

– Просто ми кажи. Ще ти струва само една секунда – каза тя, въпреки че знаеше за какво точно става въпрос.

Тя го видя как си измести ръката до джоба на гърдите си, после я смъкна до чашата. Кафето беше негово, както и чашата, и цигарата. Как само една случка във вестника успяваше да изплува от напечатаните изречения и да я въвлече в себе си. Неделната притурка трябва да се отдели.

– Просто ми кажи. Защото и без това знам.

– Какво? – попита той. – Значи ще продължаваш да ме измъчваш, за да ти кажа това нещо? Хубаво е, че по принцип не закусваме заедно. Заради моите сутрини.

– Без това знам. Затова ми кажи.

Той четеше вестника.

– Щом знаеш, добре. Тогава няма нужда да ти казвам.

Той четеше и се приготвяше скоро да запали цигарата си.

– Шумът – каза тя.

Той я погледна. Добре я огледа. После широко ѝ се усмихна; златните зъби изпъкнаха на овалното му, тъмно-маслинено лице. Не беше виждала това наскоро, насилената усмивка, внезапно появяваща се от нищото; очите му бяха бистри и светеха, дълбоки бръчки увиснаха около устата.

– Шумовете в стените. Да. Четеш ми мислите.

– Говоря за един определен шум. За един шум – каза тя. – А той не идва от стените.

– Един шум. Окей. Наскоро не съм го чувал. Това исках да ти кажа. Вече го няма. Изчезна. Край на разговора.

– Така е. Но мисля, че го чух вчера.

– Значи не е изчезнал. Хубаво. Радвам се за теб.

– Къщата е стара. Винаги се чуват някакви шумове. Но този беше различен. Не като от онези гризачи, които чуваме по цяла нощ. Или от слягането на къщата. Наистина не знам – каза тя, надявайки се да не прозвучи обезпокоена. – Като че имаше нещо.

Тя продължи да си чете вестника, гласът ѝ заглъхна.

– Хубаво, радвам се – рече той. – Имаш нужда от компания.

Неделната притурка трябва да се отдели, а в нея има безкрайни напечатани изречения, където хора живеят някъде в думите и странната реалност на хартия и мастило се носи из къщата цяла седмица и когато погледнеш страницата, разграничавайки изреченията едно от друго, тя започва да те придърпва в себе си, а там има хора, които биват измъчвани в другия край на света, говорещи на друг език, и ти разговаряш с тях, дори и неволно, чак докато осъзнаеш, че го правиш. Тогава спиращ и виждаш онова, което стои пред теб в момента, като половин чаша с натурален сок в ръката на съпруга ти.

Тя лапна една лъжица корнфлейкс и забрави да се наслади на вкуса. Изгуби вкуса му някъде във времето между поставянето на храната в устата и изпълнената със съжаление секунда, в която я погълна.

Той остави чашата с натуралния сок. Извади пакета от джоба си и запали цигара; цигарата бе димяла заедно с кафето му, откакто бил станал на дванадесет, беше ѝ казал той, после остави клечката да погори още малко, преди да я разтръска бавно и замислено, и да я сложи на ръба на чинията си. За нея миризмата на тютюн бе приятна. Тя беше част от нейното познание за тялото му. Тя бе негова аура, остатъчен дим и ненарушим навик, едно от измеренията на нощта, и миризмата се увиваше около къдравите косми на гърдите му, и тя успяваше да я вкуси в устата му. Той точно това представяваше в тъмното, миризма на цигари и говорене на сън, както и стотици други неща – които могат и не могат да бъдат назовани.

Но онзи косъм, който откри в устата си, не беше негов. Служителите трябваше да си мият ръцете преди да излязат от тоалетната. Препечената филийка бе негова, но тя изяде почти половината от нея. Кафето беше негово, както и чашата. Докоснеш ли чашата му и той те поглежда странично, с онзи официален поглед с едно око, който си разменят и боксьорите, когато си докосват ръкавиците в началото на мача. Но тя знаеше, че си измисля тези неща, понеже на него не му пукаше какво ще направиш с чашата му. Имаше толкова много чаши, които можеше да използват. Телефонът беше негов. Птиците бяха нейни, врабчетата, кълвящи слънчогледовите семки. Косъмът принадлежеше на някой друг.

Той каза нещо за колата си, за километража, жестикулирайки. Той обичаше да съпровожда и да усилва някой коментар с ръката си, с два стърчащи пръста.

– Вчера цял ден си мислех, че е петък.

– Какво? – попита той.

Или се превръщаш в някой друг, един от участниците в статията, вмъквайки свой собствен диалог. Понякога се трансформираш в мъж, живеейки между изреченията, съставяйки различна версия на цялата история.

Тя размишляваше и четеше. Протегна се за кутията със соя и ръката ѝ се удари в кутията със сока. Погледна нагоре и видя, че той вече не чете вестника. Гледаше го, но не го четеше и тя разбра това впоследствие – през цялото време се е взирал в него, без да попива думите на страницата.

Кутията не падна. Тя сипа още малко соя в купичката – за зърнесто съдържание и дълъг живот.

– Вчера цял ден си мислех, че е петък.

– Беше ли? – попита той.

Тя се сети да се усмихне.

– Какво значение има въобще? – каза той.

Тя сложи ръка на рамото му и след това я измести почти до задната част на врата и косата, за да я погали, но не го направи.

– Само казвам. Как така четвъртъкът ми се е сторил на петък? Намираме се извън града. Далеч от календарите. Този петък не би трябвало да се отличава тук. Искаш ли още кафе?

Тя отиде да си налее вода за чая, но се спря до печката, чакайки го да вземе решение за кафето. Когато тръгна обратно видя синя сойка, кацнала най-горе върху хранилката. Тя се спря на място и си задържа дъха. Изглеждаше голяма, лъскава и все едно беше отделена по царски от другите птици, заети с къване, и тя почти успя да си внуши, че досега не беше виждала сойка. Птицата стоеше достолепна, гледайки към нея, виждайки каквото виждаше; тя поиска да каже на Рей да погледне нагоре.

Продължи да я гледа, черните чертички по крилата и опашката, и по някакъв начин си помисли, че чак сега се е научила как да гледа. Никога до сега не беше виждала нещо толкова ясно, а то не беше заради това, че сойката бе кацнала там, толкова близо, за да може тя да забележи всички подробности по оперението и цветовете ѝ. Също така я имаше и чистата изненада от нейното появяване сред по-малките кафяви птички; нейното искрящо и на места приглушено синьо, както и черничката, широка лента на шията. Но ако погледнеше бързо нагоре, птицата щеше да отлети.

Тя се опита да отхвърли всички външни придатъци на птицата и да гледа самата нея – крадлата на гнезда, ползваща много добра мимикрия, – загнездения интерес в очите ѝ, нещо като любознателна тръпка, която малко приличаше и на предизвикателство.

Когато птиците погледнат в къщата какви ли непознати светове виждат? Размишляват върху тях. Само какво разголване на всяка позната повърхност и процес. Тя искаше да повярва, че птицата я вижда, една жена с чаша чай в ръката, и никога вече нямаше да се притеснява от изминаващите дни и нощи; едно явяване на пространството и отделянето му от времето. Тя погледна и вдиша внимателно. Беше наясно с чистотата на момента, но знаеше, че той

вече отминава. Усети го в синята сойка. Или може би грешеше. Тя се опитваше сама да го продължи, защото вече не можеше да гледа. Сигурно това означава да виждаш, дори и цял живот да си бил почти спял. Тя каза нещо на Рей, който леко си повдигна главата, прогонвайки сойката, но врачетата не се подплашиха.

– Видя ли я?

Той се полуобърна, за да отговори.

– Не ги ли гледаме постоянно?

– Не през цялото време. И никога толкова отблизо.

– Никога толкова отблизо. Окей.

– Тя ме гледаше.

– Тя те гледаше.

Стоеше на едно място, отдръпвайки ръката си от лявото му рамо. Когато тръгна към стола си, врачетата се разлетяха.

– Тя ме гледаше.

– Ощастливи ли деня ти?

– Ощастливи го. Както и седмицата ми. Какво друго?

Отпи от чая си и продължи да чете. Почти всичко, което прочиташе, я унасяше в мечти.

Пусна радиото и бавно завъртя копчето за станциите, четейки вестника, опитвайки се да намери канала с прогнозата за времето.

Той си доизпи кафето и продължи да пуши.

Тя седна до купичката и се загледа покрай нея към пространството в главата ѝ, което също се намираще пред нея.

Сгъна вестника, прочете още едно-две изречения, прочете още малко или може би не го направи, отпивайки от чая и носейки се свободно из пространството.

По радиото казаха за ракета в Монтана, която избухнала по мистериозен начин под земята и тя не успя да разбере дали е била бойна или не.

Рей пушеше и погледна през прозореца от дясната му страна, където една изоставена ливада се виеше към набраздения черен път, който водеше към път с дребен чакъл.

Тя четеше и се носеше из пространството. Намираще се тук и там.

В чая нямаше мед. Беше оставила буркана с меда неотворен до печката.

Той се огледа за пепелник.

Беше разговаряла с един лекар от вестникарската статия.

Имаше две мили с чакълест път, преди да се стигне до асфалтирания участък, водещ към града.

Тя взе смокинята от чинията му, бръкна с пръст в нея и го развъртя, търсейки още от месото.

Един глас съобщаваше прогнозата за времето, но тя я изпусна. Чак накрая разбра, че съобщават прогнозата.

Той облегна глава назад и я завъртя бавно наляво-надясно, за да освободи напрежението във врата си.

Тя засмука пръста си, с който бе ровичкала в смокинята и се замисли за

нещата, които им трябваха от магазина. Рей изключи радиото.

Жената отпи от чая и се зачете. Почти успяваше да види как разговаря с един лекар, на някакво диво място, а около тях е пълно с гладни хора, потънали в прахоляк.

Цигарата изгаряше в ръката му. Тя взе кутията със соя, наклони я към лицето си и помириша вътрешността ѝ.

Когато той излезе от стаята, тя разбра, че имаше нещо, което иска да му каже.

Понякога се сещаше, че е имала нещо да му каже, чак когато вече беше излязъл от стаята, в която се намираха. След това се досещаше. После или викаше след него, или не го правеше и той ѝ отговаряше, или не отвърщаше нищо.

Тя продължи да си седи, доизпи си чая, мислейки за най-различни неща; проследявайки спомени и лумващи образи; за един приятел, който ѝ липсваше и всички изпъстрени със сенки моменти на една нормална утрин, превърнала се в същинска лудница по начин, който е толкова банален, че дори не си в състояние да се спреш за момент и да отбележиш нещо определено, освен покупката на препарат за почистване и птиците зад нея, разклащащи металната рамка на хранилката.

Това е толкова глупаво нещо, да четеш вестник и да ядеш.

Видя го, че стои до вратата.

– Виждала ли си ми ключовете?

– Какво? – каза тя.

Той изчака въпросът да попие.

– Кои ключове?

Той я погледна.

– Вчера купих един крем. Забравих да ти кажа. За болки в мускулите. Една зелено-бяла опаковка на рафта в голямата баня горе. Въобще не е мазен. Предназначен е за мазане на мускулите. Намажи се, любов моя. Или ме помоли нежно, и аз ще го направя.

– Всичките ми ключове стоят на една скоба – рече той.

Тя почти каза: „Това умно ли е?“ Но не си отвори устата. Колко ненужно е това нещо. Колко дребнава би прозвучала, ако каже нещо подобно сутринта, или по всяко друго време, през един хубав и ясен ден, след разразила се буря?

РЕЙ РОБЪЛС, НА 64, КИНЕМАТОГРАФИЧНИЯТ ПОЕТ НА УСАМОТЕНИТЕ МЕСТА

Рей Робълс, който режисира два световноизвестни филма в края на 70-те, в неделя сутринта бе открит мъртъв в манхатънския апартамент на първата му жена, модният консултант Изабел Коралес.